

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VRHOVNI SUD
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
GRAĐANSKO ODJELJENJE
Broj: 20 0 P 062245 20 Spp
Sarajevo, 12.02.2020. godine

Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine u Sarajevu, odlučujući o zahtjevu Općinskog suda u Cazinu za rješavanje spornog pravnog pitanja od 21.01.2020. godine, u predmetu Općinskog suda u Cazinu broj: 20 0 P 062245 19 P, na osnovu odredbe člana 61a. Zakona o parničnom postupku¹ (u daljem tekstu ZPP), te odredbe člana 18. Pravilnika o unutrašnjem sudskom poslovanju Federacije Bosne i Hercegovine i Brčko Distrikta², na sjednici Građanskog odjeljenja održanoj 12.02.2020. godine donio je:

ODLUKU

Odbija se zahtjev Općinskog suda u Cazinu za rješavanje spornog pravnog pitanja u predmetu broj 20 0 P 062245 19 P od 21.01.2020. godine.

O b r a z l o ž e n j e

Kod Općinskog suda u Cazinu u toku je parnični postupak po tužbi tužitelja H.M. protiv tuženih M.S. i dr, radi utvrđenja prava vlasništva dosjelošću na predmetnim nekretninama.

Dopisom od 21.01.2020. godine, zaprimljenim u ovaj sud dana 23.01.2020. godine, prvostepeni sud je po službenoj dužnosti pokrenuo postupak pred ovim sudom radi rješavanja spornog pravnog pitanja temeljem odredbe člana 61a. ZPP, koje definiše na sljedeći način:

- Da li je tužitelj dužan uz tužbu (kao i tokom postupka) dostaviti dokaz kojim potkrepljuje navod da su pojedini suvlasnici umrli, odnosno da su označeni tuženi zakonski nasljednici ili proglašeni nasljednici lica koja se i dalje vode kao suvlasnici/suposjednici nekretnine u javnim knjigama?

Postupajući u smislu odredbi člana 61a. i 61b. ZPP, prvostepeni sud je dao razloge zbog kojih se obraća sa zahtjevom za rješavanje spornog pravnog pitanja i sopstveno tumačenje istog, te u prilogu zahtjeva dostavio predmet Općinskog suda u Cazinu broj 20 0 P 062245 19 P, uz napomenu da su neki od predmeta u kojima se pojavljuje isto sporno pravno pitanje i predmeti: 20 0 P 064420 20 P, 20 0 P 061396 19 P, 20 0 P 063429 19 P i 20 0 P 062359 19 P.

Kao razloge zbog kojih se obraća sa zahtjevom, prvostepeni sud navodi da je u konkretnom predmetu tužitelj za tuženog Muju Smajlović iz Cazina naznačio da je zakonski nasljednik umrle Z.S. rođ. H., za tuženog S.M. da je zakonski nasljednik iza umrle E.M. rođ.

¹ „Sl. novine FBiH“, br. 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15

² „Sl. glasnik BiH“, br. 66/12 i 40/14

R.Č., Š.M., S.M., R.M., H.N. i H.M. i da je na identičan način postupio prilikom označavanja tuženih pod rednim brojevima 4,5,6,7,8,9,10 i 13, ali da uz tužbu nije dostavio bilo kakvo dokazno sredstvo iz kojeg bi proizlazilo da su suvlasnici za koje je označio nasljednike zaista umrli i da su označena lica jedini nasljednici tih suvlasnika, odnosno da nije moguće trenutno utvrditi da li su uopće nasljednici.

Općinski sud je, prilikom davanja sopstvenog tumačenja spornog pravnog pitanja, smatrao da bi u ovoj pravnoj stvari i svim ostalim istovrsnim predmetima tužitelj uz tužbu morao dostaviti dokaz da je označeno tuženo lice zaista zakonski nasljednik ili da je proglašeno za nasljednika i da nema drugih lica osim označenih sa istim pravom, a ukoliko isto nije uradio prilikom dostavljanja tužbe sudu ili tokom postupka kad je nastala procesna situacija da prvobitno tuženi ne može više biti stranka, da bi sud morao isto naložiti tužitelju da uradi shodnom primjenom odredbi iz čl. 336. u vezi sa čl. 291. st. 1. i čl. 293. st. 3. ZPP. U konkretnom slučaju tužitelj je podnio tužbu protiv 25 tuženih lica od kojih je za 10 tuženih naznačio da su zakonski nasljednici iza tuženih, koji su u javnim knjigama (zemljišnim knjigama) i dalje evidentirani kao suvlasnici, ali uz tužbu nije dostavio bilo kakvo dokazno sredstvo, koje bi ukazivalo na osnovanost ovakvih navoda. Polazeći od činjenice da je odredbom čl. 9. st. 1. Zakona o zemljišnim knjigama FBiH³ propisano da "upisano pravo u zemljišnoj knjizi smatra se tačnim", te da je odredbom čl. 293. st. 3. ZPP propisana obaveza suda da tokom cijelog postupka po službenoj dužnosti pazi može li osoba, koja se pojavljuje kao stranka u postupku, biti stranka u postupku i je li parnično sposobna, a imajući na umu pravno shvatanje Vrhovnog suda F BiH br. 65 0 P 535313 16 Spp od 23.09.2016. godine i odredbu čl. 366. ZPP (jedinstveni suparničari), Općinski sud smatra da je tužitelj već prilikom podnošenja tužbe, kao i tokom postupka ako naknadno označava tužene, morao dostaviti dokaz (smrtovcu ili rješenje o nasljeđivanju) iz kojeg proizilazi da je označeni tuženi zakonski ili proglašeni nasljednik iza lica koje se i dalje vodi evidentirano kao suvlasnik/suposjednik nekretnine, s obzirom da su svi suvlasnici kod ovakvih vrsta tužbi nužni suparničari, pa izostavljanje bilo kojeg upisanog suvlasnika kao tuženog i označavanje druge ili drugih osoba umjesto njega treba biti zasnovano na relevantnom dokazu, a ne običnom navodu. Pored navedenog, taj sud je mišljenja da bi postupanje tužitelja na navedeni način bilo odlučno i zbog omogućavanja sudu da preispita postojanje materijalnopravne i formalnopravne pasivne legitimacije na strani tuženih, jer ukoliko tužitelj tvrdi da su pojedini od upisanih suvlasnika prije pokretanja postupka ili tokom postupka umrli, onda pasivna legitimacija postoji kod zakonskih ili proglašanih nasljednika tog lica, a o kojim licima je riječ moguće je utvrditi samo na osnovu relevantnih dokaza (smrtovnice ili rješenja o nasljeđivanju). Prvostepeni sud, također, smatra relevantnim navesti i da je odredbom čl. 5. st. 4. Zakona o nasljeđivanju u Federaciji Bosne i Hercegovine⁴ propisano da se nasljedno pravo stiče u trenutku smrti ostavitelja, kao i da se nasljednik može odreći naslijeđa, pa da je u tom kontekstu za pasivnu legitimaciju u trenutku preispitivanja urednosti tužbe neophodno utvrditi da li je zaostavština iza ostavitelja raspravljana i da li su proglašeni nasljednici ili taj postupak još nije proveden, a sve radi utvrđivanja same činjenice smrti upisanog suvlasnika i broja lica koja imaju pasivnu legitimaciju kao zakonski ili već proglašeni nasljednici. Prvostepeni sud smatra da bi ovo pitanje trebalo biti što sveobuhvatnije tretirano, kako bi se izbjegla situacija da se postupak vodi i provede bez učestvovanja svih nužnih suparničara.

Pozivajući se na odredbe procesnog i materijalnog prava, kao i na pravno shvatanje ovog suda⁵, prvostepeni sud je izveo zaključak da nije pravno osnovano prihvatiti samo navod

³ „Sl. novine FBiH“, br. 19/03

⁴ „Sl. novine FBiH“, br. 80/14

⁵ Pravni stav zauzet na sjednici Građanskog odjeljenja Vrhovnog suda FBiH održanoj 23.09.2016. godine

tužitelja o tome ko su nasljednici određenog lica i smatrati da je taj navod dovoljan za uvjerenje da drugih lica sa istim pravom nema, kao i da nisu tačni podaci evidentirani u javnim knjigama (u kontekstu upisanog umrlog lica kao suvlasnika).

Dakle, prvostepeni sud prilikom davanja sopstvenog tumačenja postavljenog pravnog pitanja, koje smatra spornim, ukazuje na potrebnu primjenu odgovarajućih odredbi procesnog i materijalnog prava.

Prema pravnom stavu Vrhovnog suda FBiH: "kada se u vezi sa zahtjevom za rješavanje Spp zaključi da se radi o primjeni materijalnog prava na konkretno činjenično stanje, a ne radi se o tumačenju pravne norme kao neodređene, neprecizne ili nejasne, zahtjev treba odbiti temeljem odredbe člana 61d. stav (2) ZPP."⁶

U ovoj situaciji se radi o primjeni materijalnog i procesnog prava (smatramo da se naprijed navedeni stav analogno treba primijeniti i u situaciji kada se radi o primjeni normi procesnog prava), a ne o tumačenju pravnih normi kao neodređenih, nepreciznih ili nejasnih.

Slijedom izloženog, Građansko odjeljenje Vrhovnog suda Federacije BiH je, primjenom odredbe člana 61d. stav (2) ZPP, odbilo zahtjev Općinskog suda u Cazinu za rješavanje spornog pravnog pitanja.

Predsjednik Građanskog odjeljenja
Zdravka Grebo-Jevtić, s.r.

⁶ Pravni stav zauzet na sjednici Građanskog odjeljenja Vrhovnog suda FBiH održanoj 31.05.2018. godine